

**RAZGOVOR: ALEKSANDRA DRECUN, PREDSEDNICA CENTRA
ZA NAUKU I INOVACIJE INTERSEKŠEN**

Iskorak Srbije iz naučnog zapečka

U Beogradu je 28. avgusta završena trodnevna radionica naučnika iz SAD, Srbije i regiona u oblasti nauke o podacima (Data Science). Srbija je još 2010. potpisala Sporazum o naučnoj i tehnološkoj saradnji sa SAD, a ovaj skup je prvi veliki iskorak ka mogućoj saradnji naše i američke nauke, kaže u razgovoru za „Beogradski glas“ Aleksandra Drecun, predsednica Centra za nauku i inovacije „Intersekšen“, koji je više godina radio na zaživljavanju pomenutog sporazuma. Uz njih, organizatori skupa su Matematički institut SANU i Arheološki institut.

Šta je, uopšte, nauka o podacima?

Kaže se da su podaci nafta našeg doba. Danas je moguće prikupljati ogromne količine podataka u isto vreme, a veliki broj kvalitetnih podataka o nekoj temi omogućuje bolje sagledavanje problema, predviđanje i planiranje na bazi pouzdanijih činjenica, što poboljšava kvalitet odlučivanja. Na primer, ukoliko imate više informacija o svom zdravlju, odnosno ako se čovek posmatra kao celina, a ne kao skup odvojenih delova za koje mislimo da ih muče međusobno nepovezane bolesti, ako se spustimo na nivo DNK svakog od nas, pacijent će dobiti precizniju dijagnozu, samim tim i bolji tretman. Dakle, nauka o podacima odgovara na pitanje kako da podatke prikupimo, razumemo i upotrebimo.

Zbog čega je značajna ova naučna radionica, osim po tome što je prva ove vrste u regionu?

Danas se mnogo govori o podacima, ali se izuzetno mali broj ljudi na svetu time bavi na naučni način.

▶ **Nacionalna fondacija za nauku SAD, koja je finansijski podržala dolazak najboljih američkih naučnika, zaključila je da imamo potencijal za zajednički rad**

Prikupljanje, obrada i korišćenje podataka je veoma skup i zahtevan proces, jer su u timovima angažovani vrhunski matematičari, inženjeri kompjuterskih nauka, poznavaoци veštačke inteligencije i, naravno, poznavaoци teme o kojoj želimo da nešto saznamo. Na ovom skupu gotovo 600 učesnika iz Srbije i regiona imalo je priliku da se sretne sa oko 50 vodećih svetskih naučnika koji predaju na najboljim univerzitetima, kao što su „Harvard“, MIT, „Nortistern“, „Karnegi Melon“, Univerzitet u Pensilvaniji itd. To vam je kao da je svako od mladih naučnika i naših najtalentovanijih đaka, koje smo pozvali da učestvuju, dobio besplatno priliku da provede ceo jedan semestar u nekoj od najboljih svetskih škola i da uči od najvećih naučnika današnjice.

Koje su teme bile ključne i zašto baš one?

Teme smo definisali vodeći se njihovim naučnim značajem i doprinosom koji daju rešavanju izazova današnjice, a potom smo to ukrstili sa potencijalom naše nauke u određenim oblastima za uključivanje u svetske tokove. Krenuli smo od matematike, inženjerstva,

biologije, genetike i, naravno, arheologije. U tim oblastima naši naučnici imaju rezultate na svetskom nivou.

Da li je ovaj skup korak ka smanjenju naučno-tehnološkog zaostajanja Srbije ili je slika toga da možda ne kaskamo onoliko koliko mislimo?

Posle naših dugogodišnjih susreta i predstavljanja naučnih potencijala Srbije, Nacionalna fondacija za nauku SAD, koja je finansijski podržala dolazak ovako velikog broja najboljih američkih naučnika, zaključila je da imamo potencijal za zajednički rad u pomenutim oblastima. Dakle, mnogi naši matematičari, robotičari, arheolozi, genetičari su na svetskom nivou. Ovaj projekat omogućuje da oni ostanu u Srbiji, da predaju našoj deci i rade u srpskim institutima, da ne moraju da idu u beli svet da bi ušli u timove koji pomeraju granice našeg saznanja.

U kom smeru se kreće Vaš centar: ka više radnih mesta za naučne radnike ili ka kvalitetnijem obrazovanju naših studenata i budućih naučnih radnika?

U „Intersekšenu“ često u šali kažemo da smo u poslu grejanja – podižemo temperaturu u društvu oko nekih važnih tema, a onda gledamo da doprinesemo rešavanju problema. Sve što ste pomenuli jeste deo naše vizije. To su ovaj put prepoznale naše najinovativnije kompanije, poput Sage, Nordeusa, Orion Telekom, Trizme, Komtrejda, kao i veliki sistemi poput „MK grupe“, Rajfajzena, „Kraun plaze“ i IHG-a, koji su omogućili da oko 500 najboljih srpskih naučnika, ali i studenata i srednjoškolaca koji osvajaju medalje na svetskim takmičenjima, ovih nekoliko dana budu uključeni u dogovore oko pristupanja najvažnijim naučnim projektima današnjice.

Koji su vam ciljevi u Srbiji?

Jedan od naših najambicioznijih planova jeste da Srbija postane nezaobilazna tačka za naučna istraživanja u nekoj od pomenutih oblasti, da se ovde osnuje naučni institut koji će Srbiju staviti na svetsku mapu matematike, veštačke inteligencije ili nauke o podacima. Znaćemo da smo bar delimično uspeali kada nauka u našem društvu dobije mesto koje joj pripada.

Dragica Bg. Pušonjić

